

речовин на доквілля, виключення з технології виробництва синтетичних матеріалів та створення екологічно чистого вина. Основними перевагами переходу на біологічне виноградарство є можливість розширення каналів збуту через стрімко зростаючий попит на екологічно чисту продукцію на ринку, що особливо актуально в контексті євроінтеграційного вектору України; можливість зростання рентабельності виробництва; можливість внеску в справу збереження довкілля для прийдешніх поколінь.

На сьогодні в Україні вже починає зароджуватись тенденція переходу на екологічно відповідальне біологічне виноградарство, і у процесі післявоєнної відбудови держави, на нашу думку, дана тенденція буде лише зростати.

Таким чином, виноградарство є стратегічно важливою ланкою виноградарсько-виноробної галузі, а його відродження й розвиток на засадах екологічності прискорить збільшення прибутковості аграрного сектору загалом та забезпечить попит населення у якісній продукції, виводячи на якісно новий рівень культуру споживання вина в Україні та зміцнюючи її економічний потенціал.

Інформаційні джерела:

1. Кернасюк Ю. Розвиток і перспективи виноградарства. Агробізнес сьогодні, 16.02.2022. URL: <http://agro-business.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/24360-rozvytok-i-perspektyvy-vynohradarstva.html> (дата звернення: 24.10.2022).

2. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 23.10.2022).

3. The International Organization of Vine and Wine. URL: <https://www.oiv.int/en/statistiques/recherche> (дата звернення: 23.10.2022).

УДК 336.1:336.5:339.7:339.9

Н.В. Трушкіна, канд. екон. наук, (НДЦІПР НАН України, Харків)

ЗЕЛЕНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ФІНАНСОВИЙ ВАЖІЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

На даний час більшість країн світу визнали доцільність переходу до «зеленої» економіки, впроваджуючи інструментарій зеленої таксономії. Суть таксономії полягає у тому, що задля реалізації низьковуглецевих технологій і управлінських екологічних рішень необхідним є стале фінансування, у тому числі з метою зеленої

трансформації логістичних систем різного рівня [1-4]. У майбутньому таксономія може стати сучасною парадигмою, на положеннях якої базуватиметься розвиток ринку «зелених» облігацій.

Варто зазначити, що Європейський Союз здійснює подальші кроки для реалізації своєї стратегії щодо фінансування сталого розвитку та переходу до кліматично нейтральної, ресурсоефективної економіки. Цей регламент встановлює єдині вимоги до емітентів облігацій, які бажають використовувати позначення «Європейська зелена облігація» або EuGB для своїх екологічно сталих облігацій, доступних для інвесторів у ЄС, а також встановлює систему реєстрації та наглядову систему для зовнішніх перевірок європейських зелених облігацій. Екологічно сталі облігації є одним з основних інструментів інвестиційного фінансування, пов'язаних із зеленими технологіями, енергоефективністю та ефективністю використання ресурсів, а також сталою транспортною та науково-дослідницькою інфраструктурою.

У 2021 р. Європейською комісією було випущено зелених облігацій на суму 250 млрд євро. Для цього схвалено механізм функціонування «зелених» облігацій, який гарантував, що залучені кошти будуть спрямовані на реалізацію «зелених» проєктів. У липні 2021 р. Єврокомісія презентувала Стратегію сталого фінансування для боротьби зі зміною клімату та Європейський стандарт «зелених» облігацій. Цим документом передбачено вимоги до емітентів зелених облігацій і звітності перед інвесторами, проведення обов'язкової зовнішньої перевірки умов емісії незалежним верифікатором тощо. Отже, ЄС може стати найбільшим емітентом зелених облігацій у світі.

Більшість зелених облігацій, випущених у світі, є стандартними облігаціями. Під ними розуміють цінні папери, які надаються на умовах повернення і використовують їх виключно для фінансування екологічних проєктів. За даними Climate Bonds Initiative, обсяг ринку зелених облігацій складав у 2020 р. 1,1 трлн дол. США (64,7% загальносвітового обсягу ринку сталого фінансування). Зелені облігації використовують 71 країна світу. Кількість емітентів становить 1428, інструментів – 7716. США є найбільшим гравцем на ринку «зелених» облігацій, який випустив за 2009-2021 рр. цій вид цінних паперів на суму 211,7 млрд дол. США. На другому місці Китай – 127,3 млрд дол., на третьому Франція – 115,6 млрд дол. Суттєва частина зелених інвестицій спрямовано на розвиток енергетичного сектору, будівництва і модернізацію транспортної інфраструктури. Сукупно ці три сегменти складають приблизно 80% ринку «зелених» облігацій.

Підходи до випуску зелених облігацій в Європі та США різняться. Специфіка функціонування відповідного ринку досі

залишається різною, навіть у межах Європи. Наприклад, у Франції випускаються суверенні зелені облігації для реалізації державних цільових проєктів, а у Польщі кошти, які отримано від емісії зелених суверенних облігацій, використовуються у банківській системі для видачі «зелених» кредитів. У Великобританії стимулювання розвитку ринку зелених облігацій здійснюється через спеціально утворений зелений інвестиційний банк, що здійснює експертизу проєктів на відповідність принципам екологічності. А у Німеччині банк з державним капіталом, що здійснює емісію зелених облігацій, надає «зелені» кредити з низькою процентною ставкою.

Принципи «зелених» облігацій було введено в дію у січні 2014 р. за підтримки консорціуму інвестиційних банків як керівні принципи добровільного процесу, які призначено для широкого користування на ринку. Мета полягала у підвищенні й розповсюдженні стандартів прозорості та розкриття інформації. Ці принципи визнаються на міжнародному рівні і широко використовуються для розроблення національних стандартів і рекомендацій щодо випуску «зелених» облігацій у світі. Прийняте визначення «зелених» облігацій забезпечується певним набором добровільних рекомендацій, які розроблено представниками міжнародного фінансового сектора за допомогою Міжнародної асоціації ринків капіталу (International Capital Market Association, ICMA). Вони мають чіткі екологічні переваги та узгоджуються з чотирма основними принципами: використання надходжень від розміщення облігацій; процедура оцінювання та відбору проєктів; адміністрування надходжень від розміщення облігацій; звітність.

З метою державного регулювання розвитку національних логістичних систем з використанням механізмів зеленого фінансування у різних країнах світу необхідно розробляти комплекс таких заходів: 1) формування принципів і стандартів зелених облігацій на національному рівні для забезпечення функціонування надійного зеленого ринку, гарантування підтримки урядом випусків зелених облігацій, контролю і моніторингу інвесторів рівня впливу інвестицій на зміну клімату; 2) здійснення державою випуску зелених облігацій для забезпечення ліквідності на ринку, залучення та навчання інвесторів; 3) масштабування зелених проєктів та сек'юритизація кредитів на етапі проєктування для доступу до ринків облігацій інституційних інвесторів, що дозволить мінімізувати рівень фінансових та екологічних ризиків; 4) впровадження різних видів фінансових пільг (пільгові екологічні податки та збори, державні гарантії, субсидії, пряме державне фінансування на етапі підготовки проєктів, державне страхування тощо); 5) забезпечення гарантій

попиту за рахунок державних закупівель з пріоритетом екологічних складових.

У подальшому планується теоретично узагальнити наукові підходи до трактування поняття «зелена економіка» як стратегічної імперативи управління розвитком логістичних систем у контексті глобальних екологічних трансформацій.

Інформаційні джерела:

1. Dźwigoł H., Kwilinski A., Trushkina N. Green Logistics as a Sustainable Development Concept of Logistics Systems in a Circular Economy. Proceedings of the 37th International Business Information Management Association (IBIMA), 1-2 April 2021. Cordoba, Spain: IBIMA Publishing, 2021. P. 10862-10874.

2. Dźwigoł H., Trushkina N., Kwilinski A. The Organizational and Economic Mechanism of Implementing the Concept of Green Logistics. Virtual Economics. 2021. Vol. 4. No. 2. P. 74-108. [https://doi.org/10.34021/ve.2021.04.02\(3\)](https://doi.org/10.34021/ve.2021.04.02(3)).

3. Trushkina N. Green economy in the conditions of modern challenges: conceptual frameworks. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2022. Vol. 1. No. 1. P. 1-6. <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20220101.1>.

4. Trushkina N. Green investments as a nontraditional source of financing the development of the Czech national logistics system. Moderní aspekty vědy: XVI Díl mezinárodní kolektivní monografie. Česká republika, Jesenice: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. Str. 453-466.

УДК 639.4(330.837.1: 341.01)

Г.О. Тютюнник, канд. екон. наук, н.с. відділу економіко-екологічного розвитку приморських регіонів (*ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень» НАН України*)

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ПОВОЄННОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ АКВАКУЛЬТУРИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Аквакультура як багатофункціональна галузь укладає в себе можливості досягнення сукупності соціо-економіко-екологічних цілей: зменшує залежність від природних рибних запасів, сприяє зайнятості населення, розвитку малого та середнього бізнесу, має економічний, а інколи й естетичний інтерес (штучні перли, акваріумні рибки) для людини тощо.